

ความเหนื่อยล้าและปัจจัยทำนายความเหนื่อยล้าของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย
ที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

(FATIGUE AND PREDICTING FACTORS IN FAMILY CAREGIVERS OF END-STAGE RENAL DISEASE PATIENTS WITH HEMODIALYSIS)

อุษณีย์ เหมแหวน 4636953 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ยูพาพิน ศิริโพธิ์งาม, D.S.N. (Adult Health Nursing),

สุปรีดา มั่นคง, Ph.D. (Gerontological Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหนื่อยล้าของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแล ภาระการดูแล และแรงสนับสนุนทางสังคม กับความเหนื่อยล้า รวมทั้งความสามารถของตัวแปรดังกล่าว ในการร่วมกันทำนายความเหนื่อยล้าของญาติผู้ดูแล โดยใช้ทฤษฎี The theory unpleasant symptoms เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมจากโรงพยาบาล 4 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนสิงหาคม 2551 จำนวน 78 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินภาวะสุขภาพ แบบวัดภาระการดูแล แบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม และแบบวัดความเหนื่อยล้า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย สถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และสถิติการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเหนื่อยล้าระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 50.20 ภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยล้า ($r = -.545, p < .01$) ภาระการดูแลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเหนื่อยล้า ($r = .454, p < .01$) แรงสนับสนุนทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยล้า ($r = -.010, p = .932$) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ภาวะสุขภาพ ภาระการดูแล และแรงสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความเหนื่อยล้าของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมได้ร้อยละ 35 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_{3,74} = 13.590, p < .05$) ภาวะสุขภาพเป็นตัวทำนายความเหนื่อยล้าได้ดีที่สุด ผลการวิจัยนี้ สนับสนุนกรอบแนวคิดตามทฤษฎี The theory unpleasant symptoms ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางด้านร่างกาย ปัจจัยทางด้านจิตใจ และปัจจัยทางด้านสถานการณ์ พยาบาลควรมีการประเมินภาวะสุขภาพ ภาระการดูแล และแรงสนับสนุนทางสังคมของญาติผู้ดูแลและวางแผนให้ความช่วยเหลือลดความเหนื่อยล้าในญาติผู้ดูแลอย่างเหมาะสม

ศัพท์สำคัญ: ญาติผู้ดูแล/ ความเหนื่อยล้า/ ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

**FATIGUE AND PREDICTING FACTORS IN FAMILY CAREGIVERS OF
END-STAGE RENAL DISEASE PATIENTS WITH HEMODIALYSIS**

USANEE HAEMWEAN 4636953 RAAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORS: YUPAPIN SIRAPO-NGAM, D.S.N. (Adult Health Nursing),
SUPREEDA MONKONG, Ph.D. (Gerontological Nursing)**ABSTRACT**

This descriptive correlational study was conducted to describe fatigue of family caregivers taking care of end-stage renal disease (ESRD) patients with hemodialysis. The purpose of the study was accomplished by examining the relationships among health status, caregiving burden, social support, and fatigue in family caregivers of ESRD patients. The conceptual framework guiding the study was derived from Pugh and Milligan's theory of unpleasant symptoms. The purposive sample consisted of 78 family caregivers of patients receiving hemodialysis at 4 hospitals in Bangkok, Thailand from May to August 2008. Instruments used in this study were: the demographic data questionnaire, Health Status Scale, Caregiving Burden Scale, Social Support questionnaire and the Modified Fatigue Symptom Checklist. Descriptive statistics, Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple regression analysis were used to analyze the data. The Results of the study indicated that the sample had moderate fatigue with a mean of 50.20. Good health status was negatively related to fatigue ($r = -.545, p < .01$). High caregiving burden were positively related to fatigue ($r = .454, p < .01$). Social support was not related to fatigue ($r = -.010, p = .932$). In addition, health status, caregiving burden and social support were found to be predictors of fatigue in caregivers and accounted for 35 percent of the variance of fatigue ($F_{3,74} = 13.590, p < .05$). Of these, health status was the best predictor. A nurse, as a health care professional, should assess health status, caregiving burden, and social support in order to design programs to decrease fatigue in caregivers effectively.

KEY WORDS : FATIGUE/ CAREGIVER/ HEMODIALYSIS

147 pp.